

Vad är viktigt när man placeras i familjehem eller på HVB?

Vi har frågat barn och unga.

Varför har vi gjort den här studien?

De som bestämmer över barn och unga som placeras till exempel i familjehem eller på HVB vet för lite om hur barnen har det och vad de tycker är viktigt för att trivas och må bra. För att ta reda på det har vi på Myndigheten för vård- och omsorgsanalys intervjuat barn och ungdomar som är eller har varit placerade. Vi tycker att man ska fråga barn som är placerade hur de vill att det ska fungera.

Så här har barn och unga som vi har pratat med svarat

Många vill få mer information om sin placering. Om vad som kommer att hända och varför. Både bra och dåliga saker. Då är det extra viktigt att man får veta det på ett sätt man förstår. Som den här personen säger:

*Man har sagt att det ska göras en familjehemsplacering enligt Sol och att den sen kommer att övergå till en LVU-placering – vilken 13-åring vet vad det är? **

Barnen vill vara med och bestämma så mycket det går, och att de vuxna ska fråga barnen hur de vill ha det. Till exempel om var de ska bo, hur reglerna ska se ut där de bor och hur ofta de ska träffa sin socialsekreterare. Det är också viktigt att socialsekreterarna hör av sig när de har sagt att de ska göra det – och inte lovar saker som de inte kan hålla.

Hon sa att jag skulle vara här max en månad. Nu har det gått sju månader.

Barnen tycker också att det är viktigt att alla, både socialsekreterare, familjehemsföräldrar och de som arbetar på HVB, är omtänksamma och lyssnar om man har något att berätta.

De ska inte bara jobba för sin lön, utan bry sig på riktigt.

De barn som bor i familjehem vill känna sig som en del av familjen. Barn som bor på HVB vill att det ska kännas mer som ett vanligt hem. Och att man inte ska behöva bo där för länge.

Att få sitta i en soffa precis som alla andra barn på fredagar, och titta på film precis som alla andra barn, och äta godis precis som alla andra barn, gör att man för en stund kan glömma var man är.

* Sol är en förkortning av Socialtjänstlagen, som är en lag där det finns regler som handlar om hur det ska gå till när barn inte kan bo hemma.

LVU är en förkortning av en annan lag – Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga. Det är den lag som gäller när barn och föräldrar inte är överens med socialtjänsten om att ett barn ska placeras.

Att känna sig trygg är viktigt. Det gör man inte om man behöver byta socialsekreterare flera gånger eller flytta till ett nytt familjehem efter en kort tid. De barn och unga vi har pratat med vill också få hjälp med andra saker, som att hålla sig frisk, sköta skolan, ha något att göra på fritiden och få träffa sin familj och sina vänner.

Även om skolan är tråkig så är det ju viktigt att gå i skolan. Och om man går i skolan har man ju i alla fall nåt att göra.

När man ska flytta till ett eget boende eller tillbaka hem till sina föräldrar tycker många att det är viktigt att få hjälp att förbereda sig.

Det här är vad vi har kommit fram till

När vi lägger ihop alla svar ser vi att barn och unga tycker att de här sakerna är viktiga för att trivas och må bra:

- ▶ **Bemötande** – att jag kan få prata med min socialsekreterare på det sätt jag vill och behöver och får veta vad som kommer att hända.
- ▶ **Delaktighet** – att jag får vara med och bestämma, till exempel vart jag ska bo och vilka regler som gäller där jag bor.
- ▶ **Sociala relationer** – att jag har någon som bryr sig om mig.
- ▶ **Trygghet** – att jag trivs och inte är rädd där jag bor.
- ▶ **Hälsa och omsorg** – att jag får hjälp så att jag kan må bra, till exempel att få prata med en psykolog och hjälp med mat- och sovvanor.
- ▶ **Utbildning** – att jag får hjälp att klara skolan.
- ▶ **Fritid** – att jag har något roligt att göra när jag inte går i skolan.
- ▶ **Självständighet** – att jag får hjälp att klara mig när jag ska bo själv eller flytta tillbaka hem.

Mycket av det som placerade barn och unga har sagt till oss att de tycker är viktigt för att trivas och må bra är sånt som de också har rätt till enligt lagen.

En sak vi har kommit fram till är att de som bestämmer måste bli bättre på att lyssna på barnen. Vi tycker att de ska fråga placerade barn och unga hur de har det, och att alla placerade barn ska få svara på frågor som handlar om det som barn själva tycker är viktigt.

Vi föreslår därför att regeringen ska bestämma att det ska göras frågeundersökningar för att hålla koll på placerade barn och unga – hur de har det och vad de tycker kan bli bättre.

Det här har vi beskrivit i en rapport som heter *Fatta läget – om systematisk uppföljning av den sociala dygnsvården för barn och unga*. Den kan man hitta på vår webbplats www.vardanalyt.se.

Så vad händer nu?

Vi ger nu vår rapport till de som bestämmer runt om i Sverige. Sen är det upp till dem att se till att vården för alla placerade barn och ungdomar fungerar så bra som möjligt.

Och att alla lyssnar på barnen.

Det här har barnen rätt till.

Det är kommunernas socialtjänst som ansvarar för att barn växer upp i ett tryggt hem och får det skydd och stöd de behöver.

Om ett barn inte längre kan bo hemma, är det socialtjänsten som ska se till att barnet placeras på ett familjehem, på ett hem för vård eller boende (HVB) eller ett stödboende.

Barn har rätt att säga vad de tycker om att de ska placeras. De som bestämmer i kommunen ska lyssna. Barn har också rätt till information om placeringen på ett sätt de förstår.

Och det ska alltid finnas en plan för vad placeringen ska leda till.

Det finns mer att läsa om barns rättigheter hos IVO

Det finns mer att läsa om vad barn har för rättigheter när de bor i familjehem, på HVB, stödboende eller särskilda ungdomshem hos Inspektionen för vård och omsorg, IVO.

IVO är de som kontrollerar att socialtjänsten ser till att barn och unga får en bra vård.

<https://www.ivo.se/for-privatpersoner/for-placerade-barn-och-unga/>

